

VASÁRNAP

JUBILEUMI 25 ÉVFOLYAM

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 BUDAPEST, V., BATHORY-UTCA 21. SZÁM.
 („Falu” Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)
 Telefon: 11—55—62.
 Postafeliratoképzőintézményi csekk száma: 25.155.

POLITIKAI HETILAP

Előfizetési díjak a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: egész évre 8, félévre 4, negyedévre 2 P.
 Egyes szám ára 16 fillér.
 Külföldre egész évre 12, félévre 6, negyedévre 3 P.

A Kormányzó Úr vitéz Bonczos Miklóst m. kir. belügyminiszterre nevezte ki

A kereskedelmi minisztériumot ideiglenesen Szász Lajos iparügyi miniszter vezeti

Imrédy Béla, Jaross Andor és Kunder Antal kiváltak a kormányból

Magyarország kormányzója a miniszterelnök előterjesztésére vitéz Ómoravicsai Imrédy Béla dr. magyar királyi titkos tanácsost tárcanélküli magyar királyi közgazdasági miniszteri állásáról, Kunder Antal magyar királyi titkos tanácsost magyar királyi kereskedelem- és közlekedésügyi miniszteri állásáról és vitéz nemessimti Jaross Andor magyar királyi titkos tanácsost magyar királyi belügyminiszteri állásáról saját körelmükre — felmentette; vitéz Bonczos Miklós dr. igazságügyminisztériumi államtitkár, országgyűlési képviselőt magyar királyi belügyminiszterre kinevezte és Szász Lajos dr. magyar királyi titkos tanácsost, iparügyi minisztert a magyar királyi kereskedelem és közlekedésügyi minisztérium ideiglenes vezetésével megbízta.

Az erről szóló legfelsőbb elhatározás és a vonatkozó legfelsőbb kéziratok a hivatalos lap augusztus 8-ai számában jelentek meg.

Vitéz dr. Bonczos Miklós m. kir. belügyminiszterre történt kinevezése után elbúcsúzott az igazságügyminisztérium tisztviselőitől, akik szeretettel vették búcsút távozó államtitkárságától, majd az Országos Hadigondozó Szövetségben büszkítették el az intézmény új, nagylentőségű orlélyére távozó vezetőjét. Vitéz Bonczos Miklós dr. bel-

ügyminiszter aug. 8-án d. e. 11 órakor tette le a hivatali esküt a Kormányzó Úr Ófőméltóságának kezébe. Az esküvétel után a kormányzó vitéz Bonczos Miklós dr. belügyminisztert, később pedig Szász Lajos iparügyi minisztert a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszteri tárcát vezetésével történt megbízatása alkalmából kihallgatáson fogadta.

Az új belügyminiszter pályafutása

Vitéz Bonczos Miklós dr. 1897-ben született Nagyszalontán, köznevelési és szentesi gimnáziumban végezte, majd utána a Ludovika akadémián avatott hadnagygyá. Vegizkúzdotta az 1914—18-as világháborút és mint csapatfőtiszt részt vett az orosz és olasz front küzdelmeiben. Több harctéri kitüntetés tulajdonosaként mint százszázalékos hadirokkant főhadnagyt érte a háborút befejezése. Ezt követően a Kormányzó Úr vitézét avatta. 1925-ig a honvédelmi minisztériumban teljesített szolgálatot, ezalatt az idő alatt a budapesti tudományegyetem jogi fakultásán doktorátust nyert. 1915-ben nyugalmába vonult és 1933-ig Szentesen ügyvédi gyakorlatot folytatott. 1933-ban Csongrád vármegye vármegyeyi tisztifőgyősszé választotta. A főgyőesszi székben érte őt 1938 márciusában a főispáni megbízatás. Már ennek az évnek decembereiben a kormányzó belügyi politikai államtitkárának nevezte ki. 1940 februárjában Bonczos Miklóst országos árvízvédelmi kormánybiztossá nevezték ki; a vezényelt pontokon mindenütt személyesen jelent meg és irányította a védekezés munkáját. Az árvízveszély elmúltával a felépítés, megsegítés, a romok eltávolítása és az ésszedöntött családok hazák és eszaki égisztencéi felmérése alkotta szociális programját.

A Kormányzó Úr 1940 október-

ben megbízta. Bonczos Miklós a magyar telepítés történetében egyedülállóan, szinte példanélküli gyorsasággal, 42 nap alatt helyezte el a Bukovinából hazatérő 15.000 bukovinai székelyt a felszabadult délvidéki területen. 1941 januárjától mint az Országos Nép- és Családvédelmi Alapulat szervezett országos szociális felügyelőség ügyvezető elnöke kezdte meg szociális közigazgatásunk kiépítését.

A Kormányzó Úr mind a tevékenységéért 1941-ben a Magyar Érdemrend közepkeresztjét a csillaggal adományozta, majd 1942 júliusában igazságügyi államtitkárrá nevezte ki, a külföldi magyarokat hazatelepítő kormánybiztosi jogkör meghagyásával. Ez után a Kormányzó Úr legfelsőbb elhatározásával az Országos Hadigondozó Hatóság elnöki beosztásba ellátásával bízta meg Bonczos Miklóst.

A „Falu” Magyar Gazda és Földműves Szövetség különös örömmel és szeretettel fogadja vitéz dr. Bonczos Miklós belügyminiszterre történt kinevezését annál is inkább, mert az új belügyminiszter, mint a Szövetség igazgatóválasztmányának tagja, mindenkor nagy megértéssel és a falu népe iránti őszinte együttérzéssel mozdította elő a Szövetség politikamentes kulturális és szociális munkásságának sikerét.

Hitler vezér és kancellár: Ezt a háborút végül is győztesen fogjuk befejezni

Hitler vezér és kancellár augusztus 4-én főhadiszállásán fogadta a birodalmi és kerületi vezetőköt. A Führer vezető politikai karához beszédet intézett. Megvilágította július 20-ának hátterét és kapcsolatát.

Mint a Führer kijelentette, a merénylet megítélésénél nem szabad megfeledkezni arról, hogy ezek az árulók valójában nemcsak 1941 óta, hanem már a nemzeti-szocialistáknak hatalomra jutása-

volt ehhez a bűnös csoporthoz és nagy megvetéssel, undorral fordul el tőlük.

A Führer a Gondviselés végzését és személye tehermentesítését látja ebben, mert így végre sikerült ezt az eddig még soha nem fogható ellenállást feloldozni és az áruló klikket el-folytítani. Most ezeknek az előzményeknek a következményeit kell levonnani. Fel fogják ismerni végeredményben, hogy ez a jelen pillanatban oly álvalló lett talán az egész német jövő-dőre nézve a legaldásosabb volt.

— A külső ellenség ellen folytatott harcotól nem félek — jelentette ki a Führer. — Mindenek ellenére végül is fellé-kerekedünk rajtuk. Azzal a tudattal kell bírnom, hogy mög-göttem teljes biztonság, hű-ség és bajtársi együttműködés uralkodik. Ez az előfeltétel. Né-pünk minden erejének mozgó-sítását, mint ahogy ezt most megtettük, nem vihettük volna keresztül, hogy ha a most el-folyított szabotálók áruló mozgalma továbbtartott volna. A nemzet összes katonái és belső erőinek bevetésével minden nehézséget le fogunk küz-den.

— En a Gondviselésnek csak azért vagyok hálás élethe-m-maradásomért, mert így to-vább vezethetem a harcot. Mert azt hiszem, a nemzetnek szük-sége van rám, egy olyan em-berre, aki semmi feltételt mel-lelt sem adja meg magát, ha-nem elszántan magasan tartja a hit és a bizalom zászlaját és mert azt hiszem, senki más nem tudná ezt jobban véghez-vinni, mint én. A sors akár-milyen csapása is ér bennün-ket, mindig egyenesen fogok állni, mint zászlóvivő. Julius 20-ával éppen erre nézve nyert-bizalmat, mint eddig még soha életem folyamán. Éppen ezért ezt a háborút végül is győztesen fogjuk befejezni.

A Führer beszéde után az egy-begyült pártvezetés fogadalmat tett a Führer iránti hűségéről és bizalmáról.

Uj „Hadirokkant jelvény” igazolvány

A honvédelmi miniszter körre-n-deletet adott ki, amely szerint a „Hadirokkant jelvény” igazolvány-mintáját a tényleges és a hivatá-sos állományból származó Tűzke-reszt tulajdonos hadirokkant hon-véd egység számára megváltoztat-ta. A rendelet szerint az eddigi igazolványok kiállítását augusztus 15-től kezdődőleg be kell szüntetni és az igényjogosultakat az újon-nan rendszeresített igazolvánnyal kell ellátni. Az igazolvánnyal már ellátottaktól a régi igazolványt kiállító parancsnokságok-nak be kell követelni, megsemmisí-teni és az újonnan rendszeresített igazolvánnyal kell kicserélni.

Az új igazolványokat tekintettel a Tűzkereszt igazolványok meg-változtatására, annak mindhárom fokozata számára kiadott három-féle igazolvány színűnek megfele-lően, ugyancsak három színben (bírs, fehér, zöld) rendszeresítette a miniszter.

Kivégezték a Führer elleni merénylet főbűnőseit

A Führer ellen július 20-án megücsült merénylet tudvalegően alig néhány óra alatt teljesen összeomlott és az összeesküvőket utólagos árulók sorsa. A főbűnösök, akik között számos, magas tisztből régen elmozdított tisztsízt vall, a merénylet után kitaszították a nemzet hadseregből, augusztus 8-án pedig a Néptörvényszék mondott feltehető ítéletet.

A vádlottak beismerték bűnöségüket. Kétnapos tárgyalás után a Nagy-német Birodalom nép-

törvényszéke von Witzleben Ervin, Hoepfner Erich, Stief Hellmut, von Hagen Albrecht, von Hase Pál, Bernardis Róbert, Klausing Frigyes Károly és Wartenburg-York Péter gróf vádlottakat, mint esküszög, becsutelen célokra törekvő hazárulókat és felségárulókat halálra ítélte. Vagyonuk a Birodalomra háramlik.

Az ítéletet két órával annak kihirdetése után valamennyi vádlotton akasztással hajtották végre.

Hivatalos jelentések a legutóbbi zavaró repülésekről és bombázásokról

Augusztus 5-én reggel dél és északkelet, valamint a 6-ra virradó éjjel több irányból történt ellenséges berepülés az ország légterébe. A berepülés zavaró jellegű volt. Bombázást és károkat sehonnán nem jelentettek.

Augusztus 6-án a déli órákban egyes ellenséges gépek léptek be a déli határon és rövid repülés után déli irányban ellávoztak. Az esti órákban kelet felől egyes ellenséges gépek repültek be és zömük a Szekelyföld átrepülése után délnyugati irányban egy útvonalon az ország déli részét átrepülve a délnyugati, egyes gépek pedig az északi részek átrepülése után északi irányban távoztak. A Szekelyföldet átrepült gépek a berepüléssel azonos útvonalon a késő éjjeli órákban repültek vissza. Bombázásról, anyagi károkról, egyéb ellenséges légi tevékenységről jelentés nem érkezett.

Augusztus 7-én a koradélelőtti órákban többszáz ellenséges gép a Dunántúl egész területén délről észak felé átrepült az ország légterét. Egyes kötelékek a Balatontól délre kelet felé fordulva a Bacsán át dél felé távoztak. Az észak felé távoztott gépek a déli órákban a berepülési útvonalon dél felé repültek vissza. Ugy a saját, mint a szövetséges vadászgépek több helyen szétszórták az

ellenséges kötelékeket. A földi légvédelmi tüzérség is hatásosan tüzött.

Szörványos bombázásokról és károkról érkezett jelentés.

Augusztus 7-én a késő éjjeli órákban a Dunántúl nyugati részén, délről észak felé repülve, körülbelül 100 ellenséges gép átrepült az ország légterét. Az észak felé távozó gépek egy része augusztus 8-án a korahajnali órákban a berepülési útvonalon, más része pedig az ország határára kívül repült vissza. Északi vadászok hatásosan működtek és több lelövését jelentettek. Egy helyről bombázást jelentettek. Károkról ezeitől nem érkezett jelentés.

Augusztus 8-án délelőtt, délután, valamint a 8-ról 9-re forduló éjjel főleg észak, északkelet és dél felől sok útvonalon egyes ellenséges gépek repültek át légterünket. A berepülés útvonalán a légvédelmi tüzérség működésbe lépett. Bombázásról és károkról sehonnán sem érkezett jelentés.

Augusztus 9-én a délelőtti órákban többszáz ellenséges gép repült be a Dunántúl és a Duna-Tisza között erős vadász kísérettel. Egyes helyekről bombázás jelentettek, anyagi károkat keletkeztek. A lakosságnak vesztesége volt. A vadászok és légvédelmi tüzérség több gépet lelőtt.

Tordas szövetkezeti mintafaluban tiz gazda háztartását villamosítják

Ismételten beszámoltunk arról a korszakalkotó munkáról, amelyet a Hangya, illetve a magyar szövetkezetek a mintafaluvá fejlesztett Tordas községben kezresztül a magyar mezőgazdaság és gazdátársadalom fejlesztése érdekében kifejtettek. Ennek a munkának egyik legjelentősebb szakasza az, amely arra irányul, hogy a magyar kisgazdasággal megismeresse a villamosság al-dásait és bemutassa a kisgazda társadalomnak, hogy háztartásában hogyan értékesítheti a XX. század legnagyobb vívmányát: a villamosságot. Ezért Tordason egyelőre tiz gazda háztartását villamosítják, amennyiben minden háztartásban fűszerrelnek: 1 db, három főzölapos villamosszűzelyet, 1 db, 80 l-es forróviz-

tárolót, 1 db, 3 kg-os háztartási vasalót, 1 db, porszívót, 1 db, hűtőszekrényt, 1 db, hűző vizellátószívattyút, 1 db, 3 KW-es motort szezsakavágógép, faaprítógép stb. megajánlására, világiótésteiket az általános és munkahely-megvilágítás részére, rádiót, stb-t.

A kísérletek egy évig fognak tartani. Egy év leforgása után az érdekeltektől gazdákat felszólítják, ohajítják-e megtartani a náluk felszerelt villamosszűzelyeket, amely esetben azokat olesón megkaphatják, vagy nem tartanák azokra igényt, mire azok le-szerelteknek. A kísérletek célja, hogy hiteles adatok alapján megállapítsák, hogy a vidéki gazdaságokban milyen az áram-fogyasztás, hogy oszlik el az a nap különböző óráiban és mikor

van a 24 óras maximum és minimum. Külföldön már számos államban vannak ilyen villamos mintafalvak, amelyekben évek óta folynak kísérletek a helyes gazdasági villamostarifa megállapítására. A szükséges áramot a

Fejérvármegyei Villamosság R. T., a Magyar Általános Köszén-bánya R. T. leányvállalata, fogja szolgáltatni.

Mit szabad és mit nem szabad vasuton, póstan szállítani

Sokan nem tudják mit, illetve miből mennyit szabad külön engedély nélkül vasuton vagy póstan szállítani és hogy milyen cikkek szállításához nem kell engedélyt kérni. Tájékozasul közöljük tehát az egyes elemi-szerek szállítására vonatkozó tudnivalókat.

Baromfi

az egész ország területén csak szállítási igazolvánnyal adható fel. Ezt az igazolványt a Baromfi- és Tojásforgalmi Központ sorszámozott és szárazbelyegző-jével ellátott nyomtatványon, az arra jogosított kereskedő állítja ki.

Nem kell szállítási igazolvány 2 drb tyúk, vagy 4 drb csirke, vagy 1 drb pulyka leült állá-pothban való szállításához.

Baromfi

csak szállítási igazolvánnyal lehet szállítani. Ezt az igazolványt a mezőgazdasági munkás termé-szetbeni járandóságának szállítá-sára a munkahely szerint illetékes községi előjáróság (polgármester) a gazdálkodó saját termésének szállítására Budapest és környékén kívüli területre a rendeltetési hely szerint illetékes előjáróság (polgármester) adja ki.

Cukor

csak szállítási igazolvánnyal adható fel.

Denaturált cukrot azonban szabadon lehet szállítani.

Gabona és kukorica

csak a feladási hely szerint illetékes községi előjáróság (polgármester) szállítási engedély-vel adható fel postán.

Hagymát

10 kg-ot meg nem haladó mennyiségben szállítási igazolvány nélkül lehet küldeni. 10 kg-on felüli mennyiségnél azonban a Mezőgazdasági Termelők Egyesü-let Szövetkezete szállítási igazolványt kell esatolni a szállító-levélhez.

A húsfélék

friss és tartósított (fűstölt) állá-pothban, továbbá ezek készítmé-nyei, beleértve a konzerveket is, Budapest és környéke kivételé-vel szabadon szállíthatók. A Bu-dapest és környéke szűz küldeméyekhez a feladási hely szer-int illetékes községi előjáróság (polgármester) által kiállított szállítási igazolványt kell esatolni. Budapest és környéke-re sem kell szállítási igazolvány az állatok belsejéig (nyelv, tüdő, szív, vese, máj, velő, pacal, vér, csont) és ezek készítményei (hurka, disznósajt) szállítása ese-tén.

Hüvelyesek

(bab, borsó, hántolt borsó, lenese) 10 kg-ig, mák 2 kg-ig szabadon szállítható.

Lisztet

csak a feladási hely szerint ille-tékes községi előjáróság (polgármester) szállítási igazolvá-nyával lehet postára adni.

Magvakat

(gabonamagvak nem) 10 kg-ot meg nem haladó mennyiségben szabadon lehet szállítani. Nagyobb mennyiséghez a Vetőmag-forgalmi Központ szállítási igazolványa szükséges.

Tej- és tejtermékeket

csak a Tej- és Tejforgalmi Köz-pont szárazbelyegzőjével ellátott postai szállítólevéllel (kiadja a községi előjáróság vagy a polgármester) lehet továbbítani.

Tojást

2 kg-ot meg nem haladó men-nyiségben szabadon lehet küldeni. Ezen felül a Baromfi- és Tojásforgalmi Központ sorszá-mozott és szárazbelyegzőjével ellátott nyomtatványon az arra jogosított kereskedő által kiállított szállítási igazolvány szűk-séges.

Zsiradék

(fűstölt szalonna is) csak fel-adási helyre illetékes községi előjáróság (polgármester), a visszafoglalt délvideki területek-kel való forgalomban, a közellatás-ügyi miniszter szállítási igazol-ványával szállítható.

Minden bomba ellen legbiztosabb az óvóhely

Az egyik vidéki helység köze-lében a legutóbbi ellenséges légi-támadáskor ellenséges repülőgé-pek igen sok, már eddig is hasz-nált 8,5 kilogrammos repeszhatá-s bombát dobtak le. Sajnalatos véletlen folytán többeket óvóhe-lyen kívül értek a repeszek. Ez eset kapcsán ment át a köztudat-ban az a téves hiedelem, hogy ezek ellen a repeszbombák ellen nem tanácsos földrefekvésselel keresni fedezést, mert a repeszek-nek közvetlenül a földszint fe-lélti pályája folytán nagyobb a sérülés valószínűsége. Mint any-nyszor laogoztattuk, ismétetlen figyelmeztetjük a közönséget, hogy a legjobb biztonság min-denfajájú bomba ellen az óvó-hely. A repeszhatás ellen fedett vagy nyílt árokóvóhely is véd, ilyenek hányában pedig az al-kalmas helyen való földrelapus-lás is több-kevesebb biztonságot nyújt.

Több mint egy évtizede csáváz a magyar gazda ABAVIT-tal Gyártja a Schering rt., forgalomba hozza a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

növényvédelmi osztálya,

BUDAPEST, VI. KERÜLET, EÖTVÖS-UTCA 25/a SZÁM

**Összejújtik a bombatamadás követ-
keztében megrongálódott gépszijakat**

A bóranyaggyártóipari kormánybiztos július 29-én kiadott 4271. számú rendeletével kötelezte mindazokat a bór- és egyéb gépszijjal rendelkező gyárakat vagy üzemeiket, amelyek működésüket bombatamadás vagy elemi csapás következtében legalább 4 hónapig kénytelenek szüneteltetni, hogy a birtokukban és használaton kívül levő új, főleg használt vagy megrongálódott gépszijokat valamely ki-

jelölt műszaki kereskedőnek ajánlják fel átvetelre, aki azt 8 napon belül átvevni, saját üzletére szállítani s ott mindaddig kezelni köteles, amíg a Magyar Gépszijgyárak Országos Egyesületétől utasítást nem kap arra nézve, hogy melyik gépszijgyár területére tartozik az átvetett gépszijokat szállítani. Az egyes gépszijgyárakhoz beérkező készletek fényleg forgalmi értéken megállapítását külön e célra alakult bizottság végzi. A bóranyaggyártóipari kormánybiztos kiküldöttjének eljuttatása alatt, a gépszijgyárak saját költségeik fedezésére a gépszij ellenértéke után legfeljebb 7 százalékos bruttó hasznót számíthatnak fel.

Állattenyésztésünk termelőképességének kihasználása

Konkoly Thege Sándor földművelésügyi államtitkár a „Magyar Állattenyésztés” legutolsó számában ezzel a címmel tanulmányos cikket írt, amelyben az ideiglenes takarmánytermés megfelelő hasznosítására hívja fel a gazdák figyelmét az állatprodukció növelése és a közellátás javítása érdekében.

Rámutatott cikkében arra, hogy háborús gazdálkodásunknak nagy teherterele volt az évek óta megismétlődő kedvezőtlen szűkös- és kapástakarmánytermés, ami nemcsak az állatlétszám csökkenését idézte elő több vonatkozásban, hanem megakadályozta állatállományunk termelőképességének teljes kifejtését is.

Az ideiglenes szűkös- és kapástakarmánytermést biztosított, a legelőgő fűműve bőséges, a kapásnövényekből is jó termés ígérkezik. Ezért

Konkoly Thege Sándor államtitkár az új gazdasági esztendő egyik legfontosabb feladatát a szántóföldi termesztés színvonalának lehető fenntartásán és fokozásán kívül az jelöli meg, hogy állattenyésztésünk termelőképességének minél nagyobb mérvű kihasználását kell elérni az ideiglenes szűkös- és kapástakarmánytermés segítségével. Ennek keretében különösen fontosnak tartja az igazsálatok értelmes takarmányozását, mert ezeknek a háborús okok következtében az eddignél több és jobb munkát kell végezniük. A jobb takarmánytermés lehetővé teszi a bórjűnevelés kiterjesztését is a háborús

igénybevételek pótlására. Főleg üszök és tinók nevelését tartja szükségesnek. Minthogy tehénállományunk az elmúlt években a takarmányozási nehézségek és hiányok miatt tejtermelőképességét nem tudta kifejteni, nagyon fontos feladatnak minősíti a jobb takarmányozásnak eszkerübbé tételét és ezáltal a tejtermelés fokozását. Ha a kukoricatermés a mai kilátásoknak megfelelően sikerül, akkor lehetővé válik a sertésnevelés és hizlalás kereteinek kiterjesztése. Ez azért is kívánatos, hogy a husellátásból a sertésvágás ismét kivehesse régi részét. A sertésnevelés kereteinek növelésén kívül nagyon kívánatos a hizsértésnek nagyobb súlyra történő hizlalása is, mert az elmúlt években sok sertést egészen alacsony, 100-120 kg-os súlyban vagtak le a továbbhizlalásukhoz szükséges abrakhiányban. A baromfiállomány a fertőző betegségek kártételéi miatt erősen csökkent a rendelkezésre álló több takarmány felhasználásával ezt is mielőbb növelni kell, erre a baromfi gyors fejlődő és szaporodóképessége megadja a lehetőséget.

A magyar gazdák szaktudása, leleményessége és hazafias kötelességérzetük — így fejeződik be a cikk — bizonyára meg is fog ragadni minden lehetőséggel, hogy a több év óta tartó takarmányozási gondok után végre bekövetkezett jobb takarmánytermést minél jobban hasznosítsa az ország háborús erőfeszítéseinek szolgálatában.

A beszolgáltatás arányosan csökkentendő, ha a juhtartó a kötelező beszolgáltatás miatt tenyészállományát volna kénytelen az 1943. évi állapotához képest csökkenteni. Ha a juhtartó által tartott birkaállományban fényképezés 60%-nál kevesebb az anyák száma, ha a juhtartónak még nincs kiseléjeztendő állománya, ha továbbtartás céljára nem kiseléjeztendő korban levő állatot vásárol, vagy állományában vésztély, járvány, súlyos tél, takarmányhiány miatt a bórjűnevelés százaléka nem érte el az anyállomány 80 százalékát. Ez esetekben kerellemlen a vármegyei gazdasági felügyelőséghez kell fordulni, mely a bóranyaggyártóipari kormánybiztosnak javaslatot tesz. Ha a juhtartó a rendeltetési hatálya lépése után élő állapotban ad el birkát vagy bórjút, a vevővel megállapodhatik arról, hogy a vevő a bórbeszolgáltatási kötelezettséget átvállalja.

A megállapodás két példányban fel kell tüntetni a vevő és eladó nevét, nyilvántartó hatóságukat, gazdákönyvük számát és hogy a vevő hány birkából beszolgáltatást vállalja magára. Egyik példányt a részvénytársasághoz kell beküldeni, a másik igazolás céljából a juhtartónál marad.

Gyapjas birka- és báránybőr a juhtartó csak a részvénytársaságnak, bizományosának, illetőleg az illetékes hatóság által kijelölt

nyersbőrkereskedőnek és csak a hatóság által megállapított arányban adhat el. A jogosított vevő köteles a neki megvételre felajánlott gyapjas birka- és báránybőrt a hatóság által megállapított áron megvásárolni és átvenni, a számára meghatározott terület minden közlegelő közhírré tételétől egyelőre kizárva. A beszolgáltatandó gyapjas juhbőrök megvásárlása céljából, köteles a megvett bőrről elismervényt adni.

A juhtartó, továbbá, aki vágási utalvány alapján birkát vagy bórjút vesz, köteles a bórbeszolgáltatásig, ha pedig a részvénytársaságnak felajánlotta, a felajánlás keltétől 60 napig teljes gyapjárólvaló megőrizni és a romlásától szakszerű kezeléssel megőrizni.

A juhtartó által beszolgáltatandó többletmennyiség kívánására a kötelező beszolgáltatás következő évi teljesítésébe beszámítható. A beszámítás iránti kérelmet a bóranyaggyártóipari kormánybiztoshoz kell benyújtani. A kormánybiztos annak a juhtartónak, aki meghatározott beszolgáltatási kötelezettségének eleget tett, az ezt meghaladó gyapjas birka- és báránybőrökre kikészítési engedélyt adhat, amelynek alapján a juhtartó ezeket a bőrokat saját számára feldolgozhatja és megártathatja. A kikészítési engedélyezés iránti kérelmet a bóranyaggyártóipari kormánybiztos bórjűnevelési osztályához, Budapest, II. Pó utca 68. szám kell benyújtani.

Hogyan és kik vehetnek részt a tenyészüszökakcióban?

A földművelésügyi miniszter a népies szarvasmarhatenyésztés gyorsabb ütemű minőség fejlesztése és a meg nem felelő tehénállományval rendelkező kis- és középbirtokosok törzsalományának kiterjesztése érdekében az idén is megrendezi a *tehen- és tenyészüszökakciót*, amely az elmúlt évben rendkívül nagy eredményekkel járt.

Növendéküszök, igazoltan vemhes üszök, valamint legfeljebb két éves, igazoltan vemhes tehének kerülnek kiosztásra.

Az akció során kiosztásban részesülő gazdák a vételeir 20 százalékig terjedő árkedvezményt kaphatnak, a kedvezmény összege növendéküszöknél 300, vemhes üszöknél és tehéneknél 500 pengőig terjedhet.

A beszerzőseknek a törzskönyvelt tenyészüszökből származó állatok előnyben részesülnek. Az árked-

vezmény az ilyen tenyészüszökből származó növendék üszöknél 360, vemhes üszöknél és tehéneknél 600 pengőig terjedhet.

Az akció lebonyolítását a kerületi állattenyésztési szövetségek útján a vármegyei állattenyésztési egyesületek, valamint a vármegyei (városi) és közigazgatási körzetek gazdasági felügyelői közreműködésével és az erdélyi területen a minisztérium kirendeltségének irányításával a Szarvasmarhatenyésztési Szervezetek Országos Szövetsége végzi.

A kiosztásban elsősorban 50 katasztrális holdnál kisebb mezőgazdasági területen gazdálkodó kisgazdák részesülnek, másodsorban pedig a 300 katasztrális holdat meg nem haladó területen gazdálkodó, állami támogatásra érdemes, középbirtokosok jöhetnek tekintetbe.

**A nyers gyapjas juh- és báránybőr beszo-
gáltatása és forgalmának szabályozása**

A m. kir. közellátásügyi miniszter 113.500-1944. szám alatt elrendeli, hogy a bóranyaggyártóipari kormánybiztos 4317-1944. számú rendelete alapján beszolgáltatandó nyers gyapjas juh- és báránybőrt a gazdálkodó köteles a rendeletben megállapított időben és módon a Magyar Bórjűnevelési és Bóranyagbeszerző és Elosztó Részvénytársaságnak, bizományosának, vagy az illetékes hatóság által kijelölt kereskedőnek felajánlani és átadni. A juhtartó az eladott gyapjasbőr átadásakor átvételi elismervényt kap, amit köteles megőrizni s ezek közül a nyers gyapjas báránybőrre vonatkozókat 1944. szeptember 30-ig, a nyers gyapjas juhbőrre vonatkozókat pedig 1945. január 31-ig nyilvántartó hatóságának az eladásnak a beszolgáltatási köteletség teljesítésébe beszámításra végett bemutatni.

A bóranyaggyártóipari kormánybiztos rendelete szerint gyapjas báránybőrnek az egy évvel fiatalabb juh gyapjas bőrével, gyapjas birkabőrnek pedig az egy éves, vagy annál idősebb juh gyapjas bőrével kell tekinteni.

Minden juhtartó, akinek az 1944-45. évi gazdálkányvebe történő bevezetés szerint birkaállományában öt darab, vagy annál több, köteles birkaállomá-

nya 15%-ának megfelelő darabszámban gyapjas nyers birkabőrt 1944. december 31-ig, gyapjas nyers báránybőrt pedig ugyancsak 15% arányban 1944. augusztus 31-ig beszovaltatni. Egy darab birkabőr helyett két darab báránybőrt, két darab báránybőr helyett egy darab birkabőrt lehet beszovaltatni.

A darabszám megállapítása során 0,5-től felfelé egészeze kell kikerekíteni, a 0,5-nél kisebb tízesdrteket figyelmen kívül kell hagyni. A rendelkezés nem terjed ki a törzskönyvelés céljából hivatalosan ellenőrzött juhokra, továbbá a karakül, illetve karakül jellegű bőrökre. Ez esetben azonban, ha a juhtartó megítélése szerint állománya karakül vagy karakül jellegű és a karakül bőroket megtartani és feldolgozni kívánja, azokat pontos jegyzék kíséretében és darabonként azonosítva be kell szállítani a M. kir. Gyapjúminősítő Intézetbe, Budapest, II. Kútibél Pál utca 1. Egyidejűleg a bóranyaggyártóipari kormánybiztostól írásban kikészítési engedélyt kell kérnie. A kérelemnek tartalmaznia kell a kérelmező nevét, lakhelyét, a tenyésztés telepet s a kikészítő iaras nevét és címét. A kérelmet a Gyapjúminősítő Intézetbe kell megküldeni.

ASSZONYOKNAK-LEÁNYOKNAK

Nyáron készülünk a télre

II.
A zöldségkonzerválás másik módja a *leszózás*, amely különösen tökkaosztá, kapor és zöldbab eltevésénél ajánlható.

Az eltévésre szant fiatal, nem túlérett *tököt* legyaluljuk és úgy beszózzuk, mintha frissen akarnók elfogyasztani, 3-4 órai állás után a tököt kiesavarjuk, lemérjük és kilogrammonként, negyedkiló konyhasót számítva, szélesszájú üvegekbe lerakjuk úgy, hogy egy réteg tök és egy réteg só váltakozék. Az üvegeket lezárjuk és hideg helyen tartjuk. Használat előtt a tökkaosztást gondosan ki kell mosni.

A *leszózott zöldbab készítésénél* a babot leszálalazzuk, végeit lecsipjük és minden kilogramm babra 10-15 deka konyhasót számítva, azt rétegenként a babbal együtt szélesszájú üvegekbe töltjük, forralt hideg vízzel feltöltjük és az üvegeket hideg helyen tartjuk.

Ha *kápot* teszünk el, gondosan megmoszuk, megszáritjuk, majd sóval keverve igen szorosan üvegekbe tömjük. Használat előtt ezt is alaposan ki kell a sótól áztatni.

Gőzben sterilizálva leginkább a

zöldbors, zöldbabot, zöldbabot, zöldbabot és a gyezege kukoricát szokták el-

teenni.
A *kiszállított gyenge, frissen szedett zöldbabot* egészen vagy felszeletelve tehetjük el. Nagyobb edényben tisztá vizet melegítünk és mikor forr, a felszeletelt és megmosott babot beleszózzuk, 4-8 perennyi forralás után a babot kiszedjük, lehűtjük és üvegekbe rakjuk. Már előzőleg elkészítjük a felöntő vizet, amely literenként 2 deka sót, esetleg ugyanannyi cukrot is tartalmaz, felforraltjuk, kihűtjük és hidegen a babkonzervre öntjük, hogy teljesen ellepje azt. A lezárt üvegeket két egymást követő napon, 15 percig sterilizáljuk. Ezt a konzervet használhatók nem kell főzni, egyenesen a rántásba tehetjük.

Frissitőrésű, gyenge *kukoricacsöveket* is eltehetünk télre. A csöveket megfűtjük, 1% konyhasóval tartalmazó vízben előfűzük fel a ményre és üvegekbe rakjuk. A felöntő folyadékban 1-2% konyhasó és ugyanannyi cukrot is oldunk fel. Két egymást követő napon gőzben 10-15 percig sterilizáljuk.

Kánya Terézia

Az alkimiától a hormon- és vitaminkutatásig

A középkor laboratóriumaiiban a „bölcsek követ” keresték. — A modern tudomány ételelixir helyett hormonokkal és vitaminokkal igyekeznek az életet meghosszabítani

A honyolult és nagyfontosságú kémia — a vegyészet — tudománya már a legrégebb időkben is foglalkoztatta az embert. Már az egyiptomi papok könyveiben is szerepel a kémia neve, amely a szó eredeti értelmében szerint a ni-lus-öntözés fekete egyiptomi földet jelentette, azaz a kémia tulajdonképpen a „fekete tudomány”, azaz a földdel vegyült fémek előállításának tudománya volt. A fekete tudomány, a kémia neve elő időkkel az arab „al” névelőt és így keletkezett az alkímia — a mai, modern kémia elődjének — neve. Az alkímia tudománya hamarosan átkerült Görögországba, majd később elterjedt az egész Európában.

Krisztus után a III-IV. században az ember már ismerte a fémek nagyrészt, már megtanulta, hogyan kell a földből oxiddal szennyezett előbányászott fémeket megtisztítani s ekkor új célt tűzött maga elé az alkímia: el akarta érni azt, hogy egyik fémét a másikká — illetőleg bármilyen nem-nemes fémét nemes fémé, elsősorban aranyáá lehessen átalakítani.

Évszázadokon át tartott ez a sikertelen kísérletezés, amely az alkímia szónak egészen új értelmet adott, amennyiben alkímia — fekete kémia — alatt ettől az időtől kezdve kizárólag

az aranycsinálás

„tudományát” értették.

Le kell szegyeznünk, hogy — bár az alkímisták között sok volt a csalafinta, sőt esaló kalandor — sokat köszönhet a tudomány az alkímistáknak, a hasznos és tudatoson megtevésző trükkökkel dolgozó alkímisták között voltak szép számban jóhiszemű emberek is. Így például — a tudomány akkori állása mellett — teljesen érthető, hogy az az alkímista, aki a galenit nevű ásványt hevítve ólomot, majd túlhevítéssel ezüstöt nyert, valóban hitte, hogy neki sikerült egy fémét — a galenitét — ólomná, majd ezüsté átalakítani. Ma már tudjuk, hogy az illetők tévedtek, mert az ezüst — ólommal és kémmel szennyezett — már eredetileg benne volt a galenitben s a hevítés csak elővalított a szennyező anyagokat. Hasonló jóhiszemű tévedésre vezetett az, hogy részalutart tartalmazó vízbe tett vastárgyat réz von be bizonyos idő alatt; az alkímista persze azt hitte, hogy az ó hőkusz-pókusz) folytan „alakult át” e vastárgy része.

A szélhámosok, családok arattak

Egy-egy uralkodó, főúr udvarában nagy megbízottsággal volt része az alkímistának, aki vallig ígérgette az aranyat urának, ha azután látta, hogy az kezdő türelmet veszti, néhány gramm aranyat csempésztet a tőgyébe, hogy nagy hüvel-hóval bemutassa azután az „eredményt”.

Később az alkímisták már nem törekedtek közvetlenül aranyt előállítani, hanem

a „bölcsek köve”

volt az új cél. A bölcsek köve az az anyag lett volna, amely bármilyen fémét — megfelelő eljárás alkalmazásával — arannyá alakított volna át. A bölcsek köve — Paracelsus, a leghíresebb alkímisták egyike szerint — rubintszert, állású, viaszként formálható, mégis törékeny anyag, amely porra törve olyan színt, mint a sáfrány.

Mondanunk sem kell, hogy bár rengeteg leírás, recept, misztikus híres és előállítási utasítás maradt ránk, senkinek sem sikerült az nagy aranyat csinálnia, még kevésbé a bölcsek követ előállítás-

nia. Mindazonáltal — mint már említettük —

a modern kémia

sokat köszönhet az alkímistáknak. Egész sereg eljárást az alkímisták vezettek be és ők rakták le a kísérletező kémia alapjait is. Nagyon érdekes az is, hogy például egy Böttger nevű alkímistát (1685—1719), aki már több udvarból szökött meg, mert aranyt csak ígért, de csalafintaságait ismétellen leleplezték, II. August lengyel király fogadta be udvarába, Böttger itt csúnya kutyaszorítóba került: a király foglyként tartotta, mindent, amit a szelhámos kért, rendelkezésre bocsátott, de az udvart el nem hagyhatta és azt is értésére adták, hogy ha nem tud aranyt csinálni, életével lakol. Kínjában Böttger rengeteget kísérletezett; olvasszolt, kevert és égetett napestig; végül is sikerült — 1709-ben, tehát 235 évvel ezelőtt — a hőfehér, áttetsző

kinai porcellán

előállításának módját felfedezte. A kínaiak féltve őrzött titkát tehát Európa közkinésévé tette a sarkbaszorított alkímista.

Az alkímisták egyik része a talán arannyal is többre értékelt kincsét kereste — persze hasonló eredménytelenül: ezek az örök élettel akarták megajándékozni az emberiséget, kerese az

ételelixirt.

Rengeteg gyöngyfüvet, anyagot ketyvasztottak össze — persze a drága pénzen arult ételelixir senki életét sem hosszabbította meg.

Az alkímia kora a XVIII. században járt le. Azóta nagyot fejlődött a tudomány. A ma tudásai több eredmény reményével foglalkoznak az anyagok átalakításának gondolatával, miniaten bepillantást nyertek azok szerkezetének titkaiba. Ma már nem keressük sem a bölcsek követ, sem az

ételelixirt; az utóbbi helyett az élő szervezetek működését, fejlődését szabályozó s elősegítő hormonokat és vitaminokat keresik, állítva elő és adagolja a tudomány.

A hormonok

az úgynevezett „belső kiválasztási mirigyek” — mellékvese, pajzsmirigy, tobozmirigy, csirámirigy, hasnyálmirigy, stb. — termékei. Ezek mindegyike a szervezetre más és más szervek működésére hat. Így pl. a mellékvese hormonja fokozza a vérnyomást, gyorsítja a szív működését; a pajzsmirigy hormonjának hiánya törpenövés, túltengése Basedow-kór; okoz: a tobozmirigy szabályozza a zsírfelrakódást; a csirámirigy hormonja pedig a vér cukortartalmát, illetve anyagcserejét befolyásolja.

A mai tudomány a belső kiválasztási mirigyek működését és azok termékeit, a hormonokat megismerve, ezek előállításával, szervezetben való arányát szabályozva jelentősen befolyásolja az egyesek egészségi állapotát és így közvetve élettartamát is.

Nem kisebb a jelentőségük az úgynevezett vitaminoknak sem.

A vitaminok

vegyi összetételét még nem ismerjük tökéletesen, csak élettani hatásukat sikerült megismerni. Így tudjuk, hogy bizonyos vitaminok hiánya skorbüt, másoké angolkórt, ismét másoké pellagrát okoz. Azt is sikerült megállapítani, hogy milyen élelmiszerek milyen vitaminokat tartalmaznak és azt is tudjuk, hogy a B és C vitamin zsírban oldódik; hogy a növényi anyagok több vitamint tartalmaznak, mint például a tej, vaj, tojás; végül, hogy ha a vitamint tartalmazó anyagot túlerősen hevítjük — főzzük vagy sütjük — a vitaminok elpusztulnak.

Amint látjuk tehát, a modern tudomány elküti lényegében alig különbözik az alkímia-tól, a ma emberét is szinte ugyanazok a problémák izgatják, mint az ősek képzeletét, a XX. század azonban realitább a régieknél: nem beszél arany előállításáról, csak az anyagok szerkezetét tanulmányozza; nem igeri örökéletet adó elixirt, de hormonokkal és vitaminokkal igyekeznek a szervezet anyaggyeinsúlyát és ezzel hosszabb és egészségesebb élet lehetőségét biztosítani a halandó embernek...

Bartoss Károly

TEL.: 128-042

A CSILLAGNÉZŐ...

Volt egyszer egy öreg ember, eszthajú pásztorkirály
Kék szeme, mint égi tenger;
S úgy hívták, hogy Mesés Mihály.
Ott állt sokat a dombtetőn,
Még terült nyája legelőszett;
Ő volt az ür erdőn-mezőn,
Mégis mindig mennybe nézett.
„Mondtál olvas a szivárványból”
mondták, akik arra mentek.
És az esti felhőnyelől
a csillagok ráköszöntek.
A hold is már nyáját terelt,
S millió fényes bányát legett;
Mihály bácsi meg csak nézte,
egy szép csillag megigézte.
Igy elt ő vagy hatvan évet
míg egy csendes éjszaki estén
örökre az égre révedt...

SZILFAY JOZSEF
(Szinérválja)

Csak a legszükségesebb esetben utazunk vonaton! A július 28-án életbe léptetett vasúti korlátozásokkal kapcsolatban illetékes helyről újból felkérjük a közönséget, hogy csak a legszükségesebb esetekben utazzék vasúton. A vasúti utazáshoz ezidőszent nincsen szükség semmiféle engedélyre, de ha a vonatoknak — sajnos még mindig fennálló — túlszűfoltagsa nem szűnik meg, akkor az illetékes ténnyők kénytelenek lesznek az utazási engedély bevezetésének gondolatával foglalkozni. Az illetékes körök szeretnék elkerülni az utazási engedélyek rendszerének bevezetését, de ez elsősorban a közönségen múlik, vajjon megszívlelie a főlösleges utazások elkerülésére már többszörben közölt felszólítást.

Komárom polgármestere nyugalmóla vonult. Alap Gyáspár-komárom város polgármesterének szolgálatai ideje lelett és erre való hivatkozással nyugdíjazását kérte. A város törvényhatósági bizottsági közgyűlése a kérelmet teljesítette és a távozó polgármester érdemeit jegyzőkönyvben örökítette meg.

Megtiltották a beutazást Kárpátalja területeire. A belügyminiszter rendeletet adott ki, amely a közrend védelmének fokozottabb biztosítására megtiltja a kárpátaljai területre Ung, Bereg, Ugoasa és Máramaros vármegye, valamint Ungvár területére való beutazást augusztus 5. és 20. között. Ez idő alatt még az eddig kiállított utazási igazolványok is érvénytelenek. Az utazási tilalom augusztus 4-én lepett életbe.

Tü- és lomblevelűek kiiskolázásra, díszfák, díszcserjék, fenyők, örökzöldek, nyár- és fűzudványok, sövényeserjék, kuszók, rózsák faiskolai alapanyagok (vadesemetek), hógöygyümölcsök, szőlők, gyümölcsfák, Kolauch faiskola, Szeged, Kérjen ár-és készletjegyzéket.

HIREK

Augusztus 1-től váltják be a búzakötvények esedékes kamatszelyvényét. A múlt esztendő decemberének 20-án került kibocsátásra a magyar királyság három százalékkal kamatozó törlesztés kölesone, a Búzakölesön. Az ötmillió metermaza búza, illetve 200 millió pengő névertékben kibocsátott kötvények tulajdonképpen 1944. február 1-től kezdődően utolagson évi három százalékkal kamatoznak. A pénzügyminiszter most megjelent hirdetőnyöve szerint a Búzakölesönkötvények első számú szelyvényei augusztus 1-től minden levonás nélkül beavatásra kerülnek és azokat a szelyvények hátlapján feltüntetett fizetési helyeken lehet beváltani.

Száz kilométerrel meghosszabbítják a keeskeméti kisvasutat.

Keeskemét város kisgyülelése legutóbbi ülésén a Keeskeméti Gazdasági Vasút továbbfejlesztésének és helyi érdekű vasúttá való átszervezésének kérdését tárgyalta. A vasútvonalat Kiskunmajsa állomástól Szabadkaig, valamint Fehér-tó állomástól Kiskörösig meghosszabbítják, összesen mintegy 100 kilométer hosszúságban. Az építkezés mintegy 9.100.000 pengőig igényel, melyet az érde-

kelt községek és vármegyék részéről alapítandó részvénytársaság biztosítana. A kisgyülelése a javaslatot elfogadta a vasútepitési engedélyt rövidesen kikéri.

A különleges közigazgatási szabályok hatályának kiterjesztése.

A kormány rendeletet adott ki, amely a különleges közigazgatási szabályok hatályát Abaujtona, Zemplén, Szabolcs, Ung, Szatmár, Szilágy vármegyék, továbbá Kolozs vármegye Bánffyújnyád, egeresi, valamint hidalmasi járásainak, úgyszintén Bánffyújnyád megyei város és Szatmárnémeti városnak területeire is kiterjeszti. Abaujtona, Zemplén, Szabolcs vármegye, Szatmár vármegye esgereni, mátyásfalvi és fegyérgarmati járásainak területe az oszakeleti hadművelési területbe, a főbb felsorolt terület és helység pedig a keleti hadművelési területbe tartozik.

A jövőben az erdőigazgatóságok is adhatnak engedélyt erdei berlegeltetésre.

Az erdei berlegeltetés engedélyezését a múlt évben egy kormányrendelet a földművelésügyi miniszter hatáskörébe utalta. Az engedélyzési eljárás meggyorsítása érdekében a kormány most újabb rendeletet adott ki, amely a hivatalos lap szombati számban jelent meg s amelynek értelmében erdei berlegeltetésre az engedélyt a jövőben az erdőigazgatóságok is megadhatják.

ÁRRENDELETEK

Tej és tejszín

A hivatalos lap augusztus 3-iki számában közzétett 220.400. számú földművelésügyi miniszteri rendelet kimondja, hogy 1943. évi július 1-től további rendelkezésig a székesfőváros területén való forgalombahozatal céljából megvásárolt tej, továbbá az ipari feldolgozás, vagy a székesfőváros területén kívüli való forgalombahozatal céljából megvásárolt és legalább 3.6% zsírtartalmú tej, valamint a 32% zsírtartalmú tejszín legkisebb termelői árának a közellétaszügyi miniszter folyó évi augusztus 1-i 705.100. számú rendeletben megállapított árát kell tekinteni. E szerint

Budapest székesfőváros területén való forgalombahozatal céljából megvásárolt tejnek legkisebb termelői ára literenként 52 fillér, az ipari feldolgozás vagy a székesfőváros területén kívüli való forgalombahozatal céljára megvásárolt és legalább 3.6% zsírtartalmú tej legkisebb termelői ára literenként 45 fillér, a 32% zsírtartalmú tejszín legkisebb termelői ára pedig kg-ként 3.23 pengő. A fentebbi, Budapest székesfőváros területén kívüli való forgalombahozatalra vagy ipari feldolgozás céljára megvásárolt teje névze megállapított legkisebb termelői árát a tőrugyártó, vajgyártó, sajtygyártó, városi kisbéltejjel és városi tejjellellopargendőlyvel rendelkező tejeüzemek telephelyén kell érteni.

Rizs, hüvelyesek, olajmagvak

A helyföldi termésű egészséges, hántolatlan rizs termelői ára az ország bármely feladóállomásán métermázsánként 133.— pengő.

A hüvelyesek, a mák, a söröciroknag, valamint a különböző olajmagvak termelői ára szintén azonos a múlt esztendő júliusában megállapított árakkal.

A hüvelyesféléknél érvényben marad a tavalyi rendszer, hogy meghatározott időpontoktól kezdve felhagyunk a raktározási, kezelési és biztosítási költség és kamatértéket számítással fel.

Ugyancsak változatlan maradt a Rostonyóvnyóforgalmi Központ ügykörébe tartozó termények ára, valamint a Burgonyaforgalmi Központ ügykörébe tartozó termények ára is. Az étkezési minőségű válogatott burgonya őszi termelői ára budapesti paritásban métermázsánként a következő: nyári rozsa és Gúlbába burgonya 26.— P. őszi rozsburgonya 25.— P. Ella és sárgaburgonya 22.— P. Woltmann burgonya 20.50 P. Krüger burgonya 19.50 P.

A szalastakarmányfélék árában sines a tavalyi árakhoz viszonyítva változás.

Tengeri

Szeptemberben a **esőveskukorica** termelői ára az ország bármely feladóállomásán 20.80 P. Ez az ár hónapoként emelkedik és márciusban elérni mázsánként a 26.80 pengőt. A **morzsol kukorica** kezdő ára szeptemberben 28.10 P. métermázsánként és ez az ár májusig 36.— pengőig emelkedik.

A kukoricánál is érvényben marad tehát a lépcsőzetesen emelkedő ár.

Az 1943-ban, vagy régebben termelt, egészséges, morzsol kukorica termelői ára az 1944. évi gazdasági és élelmiszer-forgalmi törvény alapján az ország bármely feladóállomásán 100 kilogrammonként 36.— pengő.

APRÓBŐRÖK

A közellétaszügyi miniszter 34.400. számú rendelete az apróbőrök legmagasabb termelői árát szabta meg július 31-től kezdve. Apróbőrök alatt juh-, bárány-, kecske-, gida- és szőrmeesikőrbőrökét kell érteni s azok minőségi osztályozására névze a Magyar Bőrpári Nyersanyagbeszerző és Elosztó Rt-nak a közellétaszügyi miniszter által jóváhagyott átvételi szabályzatában foglalt minősítési szabvány

Az I. minőségű juh- és báránybőrök legmagasabb és egyben legalacsonyabb termelői ára — az erdélyi különleges prémibáránybőrök kivételével — lábszárcsont, köröm és szárny nélkül a következő (az egyes hőfokosékek után közzétett báromfélére ár közül az első legcsalaz, a második zöld, a harmadik sőmentes bőrre vonatkozik):

I. Juhbőrök: Merinógyapjas juh-bőrök: (AAAA-tól AB-ig) a) 40 mm-es vagy ennél magasabb gyapjútartalommal kg-ként 9.20, 5.50, 6.—, b) 20 mm-es vagy ennél magasabb, de legfeljebb 40 mm-es gyapjútartalommal kg-ként 7.80, 3.90, 4.40, c) 20 mm-nél alacsonyabb gyapjútartalommal kg-ként 3.60, 1.40, 1.80; keresztetett durvagyapjas (cigaja) juh-bőrök (BC-től CD-ig): a) darabonként 1.60 kg-ig kg-ként 6.80, 4.—, 4.70, b) darabonként 1.60 kg és azon felül kg-ként 7.60, 3.80, 4.40; rackagyapjas juh-bőrök (DE-től F-ig): a) darabonként 1.60 kg-ig kg-ként 7.80, 4.60, 5.30, b) darabonként 1.60 kg és azon felül kg-ként 8.20, 4.10, 4.70 P.

II. Báránybőrök: Merinó és durvagyapjas báránybőr: a) hasi báránybőr darabonként 25 dkg alatt kg-ként 5.30, 2.10, 2.50, b) darabonként 25 dkg-tól 120 dkg-ig, kg-ként 8.80, 3.50, 4.10; felvidéki, kárpátaljai rackagyapjas báránybőr: a) darabonként 30 dkg és azon felül 70 dkg-ig kg-ként 9.—, 3.60, 4.20, b) darabonként 70 dkg és azon felül, de 110 dkg-ig kg-ként 10.20, 4.—, 4.70, erdélyi rackagyapjas báránybőr: a) darabonként 30 dkg és azon felül 110 dkg-ig kg-ként 10.20, 4.—, 4.70, 4.60, b) darabonként 70 dkg és azon felül 110 dkg-ig kg-ként 10.40, 4.10, 4.80 P.

A II. minőségű juh- és báránybőrök legmagasabb és egyben legalacsonyabb termelői ára 10%-kal, a III. minőségű juh- és báránybőrök legmagasabb és egyben legalacsonyabb termelői ára 20%-kal, a IV. minőségű juh- és báránybőrök legmagasabb és egyben legalacsonyabb termelői ára 40%-kal alacsonyabb a fentebbi megállapított áraknál. A 20 mm-nél magasabb gyapjútartalommal borított merinójuh-bőrök, valamint a légszárazon 1.60 kg-nál súlyosabb keresztetett durvagyapjas és rackagyapjas juh-bőrökre a III. minőségű alacsonyabb osztályozásnak megfelelő ár nem alkalmazható. Külön szabja meg a rendelet súlyárúknál a háromszori sózás (sósózás) munkáját, valamint a súlyvesztés) költségeit, illetőleg ellenértékét.

Az erdélyi különleges prémibáránybőrök legmagasabb és egyben legalacsonyabb termelői árát leg- vagy sószaraz állapotban a következőképpen állapítja meg a rendelet:

a) rackagyapjas hasibáránybőr: fehér vagy fekete I. osztályonként 3.60, fehér vagy fekete II. oszt. darabonként 2.80, fehér vagy fekete III. oszt. darabonként 1.80 pengő.

b) „Prém- és sapka”-báránybőr (maros-torda-, szolnok-doboka- és besztrece-naszóvármegyei): I. osztályú darabonként 10.80, II. osztályú, darabonként 9.40, III. osztályú, darabonként 8.10 P. A korpaesíváztott bőrökért darabonként 40 fillérrel magasabb termelői árát kell fizetni.

Az I. minőségű kecskebőrök legmagasabb és egyben legalacsonyabb termelői ára légszáraz állapotban: szárny, lábszárcsont és köröm nélkül a következő: a) növénydek kecskebőr (heberling) 50 dkg és azon felül, de 100 dkg alatti (átlagosul 100 darabonként 65—67 kg, darabonként 5.70 P.) kecskebőr, darabonként 100 dkg és azon felül, de 170 dkg alatti (átlagosul 100 darabonként 124—145 kg darabonként 7.20 P.) erdélyi nehéz kecskebőr, darabonként 170 dkg és azon felül, de 2 kg alatti, darabonként 8.20 P. d) erdélyi bakkecske- (táp-) bőr, 2 kg és azon felül, darabonként 14.40 P. A II. minőségű kecskebőrök legmagasabb és egyben legalacsonyabb termelői ára 20%-kal, a III. minőségű kecskebőrök legmagasabb és egyben legalacsonyabb termelői ára 40%-kal alacsonyabb a fenti áraknál.

Az I. minőségű gidabőrök legmagasabb és egyben legalacsonyabb termelői ára légszáraz állapotban: 100 darabonként 1.50, 0.70, 0.70 P.

potban, lábszárcsont és köröm nélkül a következő:

a) erdélyi cipógida (100 darabonként 4.80, b) cipógida (darabonként 38—50 kg) darabonként 3.70, c) tejgida (100 darabonként 23—35 kg) darabonként 2.70, d) félgida (100 darabonként 23 kg) darabonként 1.50, e) hasigida, darabonként —70 P.

A II. minőségű gidabőrök legmagasabb és egyben legalacsonyabb termelői ára 20%-kal, a III. minőségű gidabőrök legmagasabb és legalacsonyabb termelői ára 40%-kal alacsonyabb a fenti áraknál.

A szőrmeéclra alkalmas tejsikőbőr legmagasabb és egyben legalacsonyabb termelői ára darabonként a következő: Extraosztályú 45.—, I. osztályú 27.—, II. osztályú 13.50, III. osztályú 6.70 P.

Tenyésztójas

A földművelésügyi minisztérium a keltetőközpontok által szervezett tenyésztójasok darabonkénti árát augusztus hónapra 70 fillérben állapította meg. A törzskönyvelő báromfitelepek a megállapított tenyésztójasok után még 15% felárat kapnak.

Vásárok jegyzéke

Augusztus 13. vasárnap: nines vásár. — Augusztus 14. hétfő: Ávasútváros oák., Baesfeketefalu oák., Bajmok oák., Belpátfalva oák., Bogdás oák., Cece oák., Dehrecen o. ló- és marhavásár. Egyek oák., Érsekújvár oák., Észtergom oák., Harasztkerék oák., Kerta oák., Komárom oák., Losone oák., Magyarkeszi oák., Mandok oák., Mezőcsanak oák., Mezőkövesd oák., Monor oák., Nagocs oák., Nagybalom oák., Nagysomkút oák., Nagysurány oák., Nova oák., Papole oák., Pécsvárad oák., Putnok oák., Sajószentpéter oák. (az 1944 augusztus 21-i vásár kivételével a helyezés). Sáros oák., Siklós oák., Szarhely oák., Tarcal oák., Teőő oák., Tiszapalkonya oák. — Augusztus 15. kedd: Csáky bűcsúvásár kirakodással, Dehrecen o. ló- és marhavásár, o. ipari és kereskedelmi kirakóvásár, Kiskunfélegyháza oák., Máriagyűd bűcsúval kapcsolatos oák., Reguly oák., Sári bűcsú kirakóvásár, Turbék bűcsújáróhely o. jellegű kirakó bűcsúvásár. — Augusztus 16. szerda: Bajna oák., Balmazújváros oák., Capod oák., Dehrecen o. ipari és kereskedelmi kirakóvásár, Érsekújvár oák., Farkaslaka oák., Jászberény oák., Kalocsa oák., Kassa oák., Keresztény oák., Kiskunfélegyháza oák., Kőbölönt oák., Nagygyatád oák., nagyböl. áll. felh. ával, Nagykyuny oák., Nagy-rákos oák., Nagysurány oák., Okány oák., Salánk oák., Solt oák., Süllő-med oák., Székesfehérvár oák., Szerencs oák., Val oák., Vásárosnyéke oák., Zalaszentlászló oák. — Augusztus 17. csütörtök: Bajna oák., Csengőd oák., Kalocsa oák., Keszthely oák., Kisbér oák., Kővágóórs oák., Solt oák., Szabad-szentkirály oák., Ungvár há., Val oák., Zemplén oák. — Augusztus 18. péntek: Barót oák., Csenger oák., Csongrád oák., Darány oák., Miskole há., a külön e célra épült istállókban. Nyárádközségves oák., Pácsa oák. — Augusztus 19. szombat: Csongrád oák., Endrőd oák., Füzességvár oák., Kisláng oák., Miskole há., a külön e célra épített istállókban, Muraszendrőhely oák., Oszgyán oák., Órhadós oák., Topolya oák.

A törvényhatóság első tisztelője egyes vásárok határnapját közzétség által indokolt esetben kivételesen athelyezheti, illetőleg a teljesen elmaradt vásár helyett pótvásárt engedélyezhet, a közöli adatokban tehát kivételesen változások történhetnek.

KIADÓTULAJDONOS: „FALU” MAGYAR GAZDA ES FÖLDMIVES SZÖVETSEG FELELŐS SZERKESZTŐ ES KIADÓ: MAYER EMIL SZERKESZTŐ: BARTOSS KÁROLY Alkalmazott: Szomszék és Gróhok Intézet Rt., Bp. 10. Kertvárosi út 2. Nyomtatás: Kertvárosi Intézet, Bp. 10. Kertvárosi út 2.

Az Országos Falusi Kislakás-építő Szövetkezet működése. A FAKSZ 1943. évi jelentése szerint a szövetkezet a múlt évben a mostani anyagihiány mellett csak 127 egyén részére folyósított 220.600 pengő értékben új házipitési kölcsönöket. Beszámol továbbá a jelentés arról, hogy a szövetkezet által lebonyolított akciónak az 1927. év második felében történt megindulása óta a múlt év végéig összesen 44.712 egyéneknek nyújtottak családiház építésére kölcsönt 62.187.280 pengő értékben. A szövetkezet által beszerzett építési anyagoknak a fogyasztók részére történt forgalombahozatala múlt évben is bizonyos telepek útján történt. 1943. év végén a FAKSZ-nak 28 ilyen anyagtelepe működött. Ezeknek az anyagtelepeknek az áruforgalma az előző évi 4.516.895.03 pengővel szemben a jelen üzleti évben 5.670.525.75 pengő, tehát 1.153.630.72 pengővel több, mint az előző évben. Ezt a 25 százalékos emelkedést a teljesen leállított magánépítkezés és a csekély kölcsönfolyósítások ellenére is nagyobbrányú katonai építkezések célját szolgáló szállításokkal sikerült biztosítani. A mai népi viszonyok között is sikerült az áruforgalom esőkenését megakadályozni, sőt az említett mértékig növelni.

Üzembeállították a halasi tanya-rádiót. Vitéz gróf Teleki Mihály, a Magyar Élet Part országos elnöke augusztus 6-án résztvett a kiskunhalasi MOVE-szervezet közgyűlésén és beszédeben méltatta a jobboldali gazdasági szervezetek működésének nagy fontosságát. Ezután a városházára ment, ahol dr. Káthona Mihály polgármester ultrarövidhullámú rádiót építtetett a tanya közgazgatás és népművelés megkönyvítése végett. A most üzembe helyezett első közgazgatási rádió vitéz gróf Teleki Mihály beszédét intézett a várostól 15 kilométerre eső Göböljáráspuszta lakosságához.

Kigyóra lépett kaszálás közben. Nagy Gábor avasvárosi (Szatmár megye) napszámú kaszálás közben nem látta meg, hogy a homokban vipera sikkli, rálépett a veszedelmes hullőre. Azonnal kisták a sebtét és kórházba vitték. Állapota már sokat javult. A kigyó parját is megtalálták és agyonverték.

KEDVEZMÉNYES ÁRU RÉT-ÉS LEGELŐMÉSZEZÉSI AKCIÓ.

A földművelésügyi miniszter a savanyútalajú rétek és legelők megjavítására kedvezményes áru lápi mészszapot és szénsavas mészköport juttat birtokosoknak, legeltetési lársulatoknak és községeknek, valamint az 500 kat. holdnál kisebb területen gazdálkodó birtokosoknak az eszében, ha a meszszéssel javítani kívánt rétek és legelők előzetesen szerves trágyázást (feketétes, komposzt, trágya, érett istálló- és karam-trágya) kapak és azokon a víztelemitési munkálatokat elvégezték. A lápi mészszap kedvezményes ára pedig 100 métermázsánként 80 pengő, a mészköpor kedvezményes ára pedig 100 métermázsánként 80 pengő. Jelentkezni lehet a területileg illetékes kerületi zöldmező szövetkezetnél vagy zöldmező szakosztálynál.

Nem gazdaságos a sertés-és baromfitenyésztés
a törvényesen védel.

RÁKOSHEGYI BAKTÉRIUMÓLÓ
nőkül. kaplótól és megrendelhető csak **AULITZKY OTTÓ**
Budapest, VII., Dobány-utca 84. Hsz. 2/a
Árak demyónál ab Budapest

5	10	15	liter
16.50	31.50	46.50	P

a pánc. előzetes böküldésénél 30 P. lemondás